

450 lei
240 lei
130 lei
45 lei

Egy szám ára pályaművel
Egy vidéki le 10 lei

Jugoszláviában
Egy hónapra ... 28 din.
Egy szám ... 1 din.

UJ KELET

KEZDŐ-POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség, kiadó-
nyvatál és nyomda
Kolozsvár, Str. Baroz
Pop. - Bransal-utca 16
Keleti telefonjai
Szerkesztőség ... 577
Kiadónyvatál ... 246
Nyomda ... 575
Külső postafiók ... 468
Post. Sz. ... 138

Postai engedély
Szerkesztőségnek elismerés
száma: 1000
Külső postafiók szám
szám: 138

V. évfolyam, 247. szám

Ciuj (Kolozsvár) 5683. Chesvan 19

1922 November 10. Péntek

Mudániától Lausanneig

— Külpolitikai figyelő —

Közelkeleten az események gyors egymásutánja tergeti egymást. Meglepés meglepetés után. Musztafa Kemál angorai uraim: az első pillanattól fogva megemésztethetetlen falat volt a győztes nyugati hatalmaknak. Nem egyszer kaptak gyomorgörösdőt tőle, nem egyszer vonultak vissza és nem egyszer buktak bele a kísértetbe, ha a seresei bétezerződés és minden más szerződés e veszedelmes éköt elfutottak akarták. Musztafa Kemál nem az ésszűket török nacionalizmus szállott sikra az egész győztes Európa ellen, az ismétlődő török egységében gyenge lett volna és egyhamar el kellett volna buknia. De Kemál politikai éleslátása felismerte az északi szomszéd hasonló helyzetét, felismerte, hogy a roppant erőhátrálékokkal rendelkező Oroszország, amelyet ugyanszok a győztesek izoláltak, döntő értékű fegyvertárs lehet. És Musztafa Kemál mindmáig nem csalódott számításában. Annnyira nem csalódott, hogy seresei következtében adódott olyan pillanatok, amikor Oroszország legkérlelhetőbb ellenfele, Franciaország szintén az ő pártjára állott. Ennek a politikailag paradoxonnak ható segítségnek köszönhető Musztafa Kemál a mudáni sikert, ahol Keletről visszaverték a török csapatokat, ennek köszönhető tovább serezeit és azt, hogy a lausannei konferencián megint csak az ő akaratára fog győzelmeskedni. Ha ugyan ezt a konferenciát egyáltalán megtartják. Mindmáig úgy volt, hogy november 13-án kezdődik a fontos keleti értekezlet, de Angliának már keserű a szája Mudániától és mindentől, ami Mudána óta történt, szeretné elhalasztani Lausanneig, hogy a szorongató gallér kicsit kigombolja magát és kimenjen a szabad levegőre lélegezni.

Mudána alig néhány nap előtt volt, de az alatt a néhány nap alatt, hogy ez a hevenyesen konferencia szétoszlott, sok minden történt a keleti kérdés körül. Az első bomba: Lloyd George bukása volt. Ez a bukás felborította az ezeregyéj palackját a kiszabadította belőle a haragos szellemet és a szultánok egykori országán végigsöpör a forradalom. A szultánok országai nem a szultánoké többet. A legutolsó szultán, kit Angora ökle tussított le a trónjáról, mert rég anyéka volt a régi kalifáknak. És a szultán nem jelentett többé se erőt, se hatalmat, még csak önkényt sem, azt cselekedte, amit anglia diktált neki. Ezzel a szultánnal és az ő kormányával akartak ellensúlyozni a szövetségesek, főként Nagybritánia az angorai akaratát a lausannei konferenciára az árnyékszultán anyéka-kormányát is meghívták, hogy Angorát és az ő szövetségesét mi-nyorítsák. De Musztafa Kemál nem hiába érte meg magát: Anglia nyitott ellenséget, Oroszországot és utkos ellenséget Franciaországot és nem hiába tudta meg magát az egész török népet, kemény ököllel — és ezt az ökölt a pillanatban Rifat parancsok hívták — a magus porra aztalára csapott és azt mondta: „Ezenai detronizáljuk a szultánt, akinek minden feltétel nélkül a kelet mondania. Ezenai szelnek korogtatók az ő hullgán kormányát.“ És mert az első pillanatban megszu-ntán is, kor-

Az új alkotmány

tervezetén dolgoznak most Bukarestben. Törvényen, mely az ország jövőendő életének törvénye legyen. Szívvel és eszével kell összegyúrn: önzetlenséggel és szeretettel, erőből és előrelátással. Mert ha nem, savanyu kovász marad, amely nem erjeszt fejlődést és boldogságot. Ha az agy drága sejtjeiből dagasztják és megöntözik a szív melegével, az ország tápláló kenyere lesz belőle, élet és jólét. A két ház száz követe, aki a miniszterekkel, az állam felelőseivel az alkotmány-törvényen dolgozik, ember legyen: bölcs, előrelátó és lelkiismeretes. Még ennél is több: pártatlan és az emberi jogok tiszteletében megközelíthetetlen. Ilyen száz emberre rábízhatja magát a százszor száz ezer. Amit Bukarestből hallunk a század munkájáról: bizat is, nem is. Legyünk igazságosak: hallunk ott olyan hangokat, amelyekből kicsendül a becsületes akarás, az emberi kultúra, a haladás hangja, de olyanokat is, amelyek szines frázisokba burkolóznak, üresen csengenek és a szappanbuborék illuziójánál alig adnak többet. Az állami, tehát társadalmi élet három sarkalatos kérdésével foglalkoztak ma: a nevelés, a család és a sajtószabadság törvényével. A nevelés az állam ügye, mert igazán boldog csak az az ország, amelyben kevés a szegény és a szegények között a legrongyosabb: az analfabéta. Az államnak ez az érdeke. Aki támogatja benne segíti, erősíti, előreviszti a haladásban, ami az államfejlődésnek mindig parancsoló törvénye marad. Ha az állam ezer iskolát állít fel, ez nem jelenti, hogy az ezeregyedikre nincsen szükség. Sőt: szükség van mennél többre, mert minden tanító és minden iskolapad

mány is szabadkozik, Rifat még keményebb szorított ököllel csap le és azt mondja: „Mindannyian, együtt egyig bitón fogtok lógni!“ A forradalomnak ezt a határozott imperatívuszát nem lehet meg nem hallani. A szultán kiejti kezéből a jogart és angol hadihajóra menekül. A szultáni kormány halálsápadian és lecsüggesztett fejével kotródik el. A hatalmat átveszi Rifat, Angora kiküldöttje. Nincs többé oszmán császárság, nincs többé oszmán császár, csak oszmán nép van és oszmán állam. És Konstantinápoly utcáin, mint egyellen üvöltés, gyulad fel a forradalom és Harrington angol parancsnok izgott, kápkodó táviratokat küld Londonba: félmillió keresztény élete veszélyben, elrendelje az ostromállapotot, igen vagy nem?

London maga se tudja mit csináljon, hogyan tudná ezt Harrington, aki Mudánián előtt is nem egyszer távozott és hajtotta Kemálék malmára a viset. S akik csak azért nem menekültek Lloyd George-ssal együtt, mert Szambulban tartani kellett a brit tekintélyt. De a brit tekintély fogyatkozásban, Harrington kénytelen ölbeteit kézzel nézni, mint vonulnak be Musztafa Kemál harcos csapatai a semleges zónába, amelyet pedig Mudániában szenteknek és sérthetetlennek mondtak ki. És kénytelen ölbeteit kézzel végigáztatni az államcsinyt, mely Anglia keleti helyzetét az egyik óráról a másikra hetven százalékkal rontja. A semleges zónán már csak úgy segíthetne, ha megkezdene a háborút, de ehhez Angliának a pillanatban nincs katonája. Holott Angorának van harcos bőven, pihent haderőt, aneiyek Anatóliából

kultúra-többség. Az állami iskolák mellett kell a felekezeti iskola: kell azért is, mert a felekezeti iskolák kapcsolatot jelentenek népi kisebbségekkel. És mert a kisebbségeknek joguk van a magukhoz tartozóságukhoz, joguk van ezt az önéletet istápolni, nevelni és ébren tartani. A bukaresti tanácskozók elismerik ezt a jogot, ha ösztintén, jó törvényt csinálnak, ha nem így, olyant, amelyet feldozni kell és kijátszani lehet. A házassági tervezet szintén előrelép, óvatosan, fenntartással, az pedig néhol helyénvaló. Itt? A haladás szabadságot követel, az önmegdekezés mennél szélesebben értelmezett jogát. Akinek kell az egyház a családi élet berendezéséhez, ugys elmegy a maga templomába: a törvény itt felesleges hám. A jó törvénynek pedig kristálytisztának kell lenni, a felesleges szótól sántít, mert tövis. A harmadik kérdés: a sajtó. Kényes kérdés: a lelkiismeret kérdése. Annak is, aki csinálja, de annak is, aki a törvény fékjét veti rá. A sajtónak szabadság kell. Ez lehet csak a törvény alaptörvénye. Mert a lelkiismeret is csak a szabadságban élhet. Különben elfonnyad. A sajtót Bukarestben guszba akarják kötni. Aki védi, azzal vizgatja azokat, akik félnek tőle: ne féljétek, fogadjatok, nem tud ez harapni. A száz közt az az egy, a pártfogó, a sajtó legnagyobb féltője. Olyan prókátor, aki védené törvényeségi orvosokértökkel akarja megmenteni. Ezt végzik most Bukarestben: jót akarnak talán, de nem lehet jó belőle, mert a törvénycsinálásból mégis elsikkad a kovász: a nép igazi képviselői, az ellenzék amely elmaradt a parlamentből és a kisebbségek, amelyek el se jutottak oda.

kényelmes megalátsággal érkeztek meg és új hadserege Keletről érkeztek, ahol a mudániai egyezmény felrugásával fegyverbe szöszött a népfelkelés és napok alatt negyven ötvenezer főnyi irreguláris hadsereget toboroztatott. És nemcsak Harringtonnak fő a feje Konstantinápolyban, de Bonar Lawnak is Londonban. Az energikus intézkedést már elkészíték. De minden torábi tétovázás, további vereséget jelent. Ostromállapot Konstantinápolyban? Ki meri vállalni ma már? Háború Musztafa Kemál ellen? Ki meri megindítani? Egy dolog volna hátra, elhalasztani a lausannei konferenciát. De London hiába interveniál ez ügyben Párisban, Poincaré ájtatos sajnálgatással a békére hivatozik: nem lehet veszélyesíteni. És London ujracsak nem lehet energikus, mert látja, hogy a szövetségesei megint kezdik cserbenhagyni.

A keleti problémával előtérbe kerül a többi muzulmán államok problémája, így a Palestina-probléma is. Nem lehetetlen, hogy Anglia a keleti kérdésben kénytelen majd meghátrálni. Nem lehetetlen, hogy a Palestina kérdésnek még nagyobb ellenzéke támad a szigetországban, mint amilyen eddig volt. De semmi kétség, az angol politika ebben a kérdésben kitart eddigi alapelvei mellett. Kitar, mert nem szégheti meg ünnepléses ígőreteit és kitart komoly érdekek között is. Egyiptomban Anglia helyzete tarthatatlan. Az angol politika mindent megtett, hogy egy napon teljesen visszavonuljon a niiai országból. Ha ezt megteszi, gondoskodnia kell arról, hogy a saunai csatornát, a brit világimpérium és legfontosabb artériáját, másfelől biositása. Ha egyiptom felől nem védi

Szueszt, védeni kell Palestinát is. Ez az oka, hogy Anglia minden körülmények között kitart palesztinai megbízatása mellett és semmi körülmények között sem vonja ki onnan csapatait. S ha tudjuk, hogy az egész angol megszállás ma már csak kétféle font sterlingbe kerül a jövő évre ezt a kétféle font is az angol gyarmati miniszter jövőben másfél millióra csökkenteni a ha tudjuk, hogy Palestina megtéríti az angol költségeket, mert a szűd gazdaságos óta hallatlan fejlődésnek indult az ország, nem tudjuk elhinni, hogy a keleti helyzet változása komolyabb kihatással lehessen majd Palestinára.

LEGUJABB

Kétórás ütközet Dublinban
London, november 9. Írországban folytatódott a zavargások. Dublinban kétórás ütközet volt. A kétórás-szásági váratlanul megtámadták a nacionalistákat és gépfegyverekkel tüzeltek rájuk. Mindkét részről súlyos veszteségek voltak halottakban és sebesültekben.

Az új bajor miniszterelnök
München, nov. 9. (Az Uj Kelet távirata.) A mai országgyűlésen elnökválasztás volt. Három koalíciós párt, a bajor néppárt, a gazdaságpolitikus és a középpárti megegyezett abban, hogy miniszterelnöknek Knilling volt kultusz-miniszter jelölje. A leadott 143 szavazásból 86 Knillingre esett, 54 szavazólap üres maradt. Az üres szavazólapokkal a szociáldemokraták és a demokratapárti képviselők szavastak. A demokraták nyilatkozatot terjesztettek elő, amely szerint őket nem tájékoztatták a koalíció programjáról, politikai és gazdasági szándékaikról. Ezért tartózkodtak a szavazástól. Egyébként kijelentették, hogy a kormányt támogatják a rend fenntartására és a nyomor megszüntetésére irányuló törekvésben. Szerintük azonban a nemzeti akció csak úgy sikerülhet, ha Bajorország kormánya az egész birodalommal együttesen jár el és a kormány visszautasít bármely oldalról jövő alkotmányellenes kísérletet és erőszakos befolyást. Lapartakor érkezett távirat szerint Knilling elvállalta a miniszterelnökséget és a holnapi teljes ülésen kifejti programját. Ugyanakkor az új minisztérium is bemutatkozik.

A márka stabilizálásának módjai

Berlin, nov. 9. (Az Uj Kelet távirata.) A külföldi szakértők által a kancellárnak átadott szakvélemény főbb javaslatai a következők: a márkát stabilizálni kell azon az alapon, hogy háromszázötven német márkáért legyen egy dollár. Az autonóm német birodalmi bank aranytartalékait fel kell használni a márka stabilizálásához. A stabilizáló visszavásárlásokat csak a bankjegyekre és mindenekelőtt a külföldi márkátételekre kell korlátozni. Két éves moratórium kell meghosszabbítási lehetőségekkel.

Győzött a Wilson-párt Amerikában

Washington, november 9. (Az Uj Kelet távirata.) Az eddig ismeretessé vált kongresszusi választási eredmények szerint a képviselőház republikánus többsége harminckett mandátumot veszített, amely a demokratáknak jutott. Ezzel a demokraták valószínűleg többségben lesznek.

Ujjászervezik az oktatást, házasságot és a sajtószabadságot

Az alkotmányozó bizottság tegnapi ülése

— Az Új Kelet tudósítójától —

Negy érdeklődéssel figyelnek nemcsak politikai körökben, de szélesebb rétegekben is az alkotmánytervezet előkészítő bizottság munkájára. A bizottság tegnapi ülésén az iskolajog, házasság és a sajtószabadság kérdése került megvitatásra. Megállapítható, hogy a bizottság legtöbb tagja a haladotabb felfogást kívánja érvényesíteni. Így a 16 évig kötelező és ingyenes tanítást határozták el és a házasságra vonatkozólag is a polgári házasság kizárólagos érvényességét ajánlják.

A sajtószabadság kérdésében már korábban mutattak modern felfogást a bizottság tagjai és megszorítani kívánják a mai jogokat. Erdélyi politikai körökben kínos felhívást kellett, hogy épen a két erdélyi miniszter, Mosoiu és Cosma követelték a sajtószabadság megszorítását. Jellemző a két miniszter felfogására, hogy a volt osztrák-magyar monarchia sajtótörvényeit állították oda követendő példának.

Az alkotmányozó bizottság tegnap folytatta a javaslat részletes vitáját. A föld belsejének nacionalizálására vonatkozó részt egyelőre függőben hagyták és áttértek a következő pontra, az iskolák kérdésére.

Aughelescu közoktatásügyi miniszter javasolta, hogy a tanítás szabadságát vegyék fel az alkotmányba. Az elemi iskolai oktatás ingyenes és a 16 évig kötelező legyen, a középiskolai tanítás azonban, az állam nagy terheire való tekintettel nem lehet ingyenes. Ami

a felekezeti iskolákat

illeti, bizonyos korlátozásokra van szükség. Bratianu miniszterelnök nem hívta a felekezeti iskolák korlátozásának. Ioanitzescu szerint a javaslat a svájci alkotmány alapján készült. Svájcban, mint nálunk is, sok vallásfelekezet él. A tanítás szabadságát összehangba kell hozni a felekezeti iskolák érdekeivel.

Bratianu Vintila javasolja, hogy az igazi demokratizmus elvének megfelelően csak laikus iskolák legyenek. A modern demokratikus államnak nem kell tekintettel lennie a középkori időkre. Ha azt az érvet hozzák fel, hogy az osztrák-magyar monarchiában a felekezeti iskolák nagy fejlődést értek el, akkor ezt azzal lehet magyarázni, hogy ez az állam nagyon középkori koncepciókon épült fel.

Marzescu módosítást nyújt be, mely szerint az alkotmány garantálja az oktatás szabadságát az erkölcsiség és az állam biztonságának határai között. Az állam ellenőrző joga azonban biztosítandó.

A kisebb-bégek felekezeti iskoláit külső törvény fogja szabályozni. Ezt az indítványt elfogadták. Ezután

a házasságról

szóelő részt vették tárgyalás alá. Dissescu előadó hosszabb beszédben pártolja a javaslatot, mely szerint egy házasság érvényességéhez nem szükséges egyházi szertartás, elegendő a polgári esküvő. Oszítja ezt a véleményt Sassu miniszter is, rámutatva arra, hogy sok szabadgondolkodó ép az egyházi szertartás kötelező volta miatt nem lép házasságra, ami állami szempontból nem kívánatos.

Balanescu ezzel szemben kívánja a kötelező egyházi esküvőt, különös tekintettel a falusi lakosság vallásos érzéseire. Bauu miniszter ebben a kérdésben a metropolita nézetét is szeretné hallani.

Bratianu miniszterelnök szerint legjobb volt az addigi alkotmány erre vonatkozó szövege, amely előírja a kötelező egyházi szertartást, viszont felsorol bizonyos kivételeket, amelyeknél ez alól felfüggesztés adható. A nép vallásos érzését mindenestre ápolni kell, különösen a mai időben.

Határozatot nem hoztak. Ezután

rátértek a sajtószabadság kérdésére, amelyről nagy vita fejlődött ki.

A sajtószabadság

Bratianu Jonel szerint a sajtó utján elkövetett rágalmazás a rendes törvények elé tartozik. A kölélet moralizálása a kötelességünk. Nem kell félni attól, hogy egyes sajtódeliktumokat a rendes bíróság fog megbírálni. A rágalmazás és zsarolás a rendes bíróságok elé kell, hogy kerüljenek. Csakis a jóhiszeműleg elkövetett sajtódeliktumok tartozhatnak az esküdtbíró elé. Irhatja például valaki rólam, — mondotta a miniszterelnök — hogy rosszul vezettem az országot, az ilyen én csak esküdtbíró elé állíthatom. De ha valaki azt írja, hogy 500.000 lelt loptam, e felet a rágalom feletti csak esküdtbírók a rendes bíróság, mert csak jogi szak-képzettséggel bírók tudják az ilyen deliktumokat kellően megbírálni.

Cosma és Mosoiu miniszterek az összes sajtódeliktumokat ki akarják vonni az esküdtbíró hatásköre alól. Az erdélyi sajtó aselőtt becsültes volt, a mostani szabadság demoralizálta ezt a sajtót, amely állandóan rágalmaz és gyanúsít — mondotta Cosma.

Ioanitzescu szerint, ha a sajtó egy része visszaél a hlyzetével, ép oly bizonyos, hogy a hatóságok is gyakran megteszik ezt. A kérdés nagyon veszedelmes. Ha a rendes bíróságokra bízunk a sajtódeliktumok elbírálását, gondoljuk meg, hogy azok gyakran befolyásolhatók. Átmeneti állapotban vagyunk s ma az egyetlen forrás, amelyből a kormány vagy a hatóságok visszafelé tudomást szerzhethetnek, a sajtó. Lehetnek olyan kormányok, amelyek bizva abban, hogy a sajtó nem beszélhet, mert becsúrtják vagy pénzbüntetéssel tönkreteszik, nyugodtan elkövetnek olyan tetteket, amelyekkel a nyilvánosságtól félve nem mernének megtenni.

A sajtószabadság ép a kormány-nak van segítségére,

mert a kormány gyakran nem tudhatja, mi történik az ország egyik távoli szögletében, milyen hatáskörü talpapasok mennek végbe itt ott, pedig ezeket a kormány ép úgy nem akarja túrni, mint a követelmeny.

— Átmeneti intézkedésre van tehát

szükség. Csakis a nyilvánvaló közönséges deliktumokkal — zsarolás, csalás stb., kapcsolatosan álló sajtódeliktumok tartozhatnak a rendes bíróságok elé. Minden más deliktumot az esküdtbíró bírja el. Ezzel szintén nem értjük a sajtószabadság elvét sem s megakadályozzuk a büntetőtörvénykönyvbe ütköző cselekményeknek a sajtószabadsággal való tekaróását is.

Dissescu szerint a sajtódeliktum nagyon kicsi, mert hiszen gondolati deliktum. Nem szabad — mondotta — a bíróságot belevonnunk a politikai harcokba. Hagyjuk továbbra is meg az a rendszert, hogy a sajtódeliktumok valamennyit az esküdték bírálják felül. Eddig nem bukott meg egy kormány sem a sajtó „rágalmai” miatt, ezután sem fog ép emiatt lemondásra kényszerülni.

A vitát a következő ülésen folytatják.

— Az erdélyi zsidó árva akció.

A legu öbbi Joint-konferencia alkalmával megemlékezett az Új Kelet arról, hogy Erdélyben rövidesen nagyszabású árva-akció vashi kezdődött, amelyhez az amerikai Joint is messzesemőn támogatását helyezte kilátásba. Az árva-akció az elmúlt héten tartott előtanácskozások során a megvalósulás stádiumába lépett és a kolozsvári zsidóság minden tagjának bevonásával egy központi bizottság alakult, amely az országos akciót irányítani fogja. A központi végrehajtóbizottság elnöke Janovits Géza. A kolozsvári helyi akciót külön bizottság fogja intézni, hasonlóképpen minden nagyobb községben helyi bizottságok alakulnak, amelyeknek kötelességük a helyi társadalmat az akció érdekében áldozatokra bírniok, mert ez a legelső feltétele annak, hogy a Joint is kivegye a maga részét az illető környék árváinak gondozásában. Az erdélyi zsidó árvákról eddig vajmi kevés gondoskodás történt a társadalom részéről, legfőbb ideje tehát, hogy az erdélyi zsidóság, főleg a közlekedő térsébe való tekintettel, megiermetse azokat az előfeltételeket, amelyek a Jointnak lehetővé teszik, hogy rendelkezésre bocsátja a maga segítő eszközeit. A Jointnak pedig az az elve, hogy az általa gondozott árvákon kívül a helyi társadalom a többi árvát ellátassa.

Szent Eliz

Egy modern leány regénye

Irta Szabó Imre (11)

Odafordult a papnéhoz, melegen megzorította a kezét és kérte, engedje meg, hogy ő és a kiseri nőx náluk szállhassanak meg.

A papné nagy megdöbbenéssel vette ezt, de a katonák, akiknek a pap házához kellett irányítani a kocsiit, nem mutattak hajlandóságot erre.

Ellenforradalmárok szaktak papoknál megszállni. A papok, akár milyen vallásbeliek, ellenségei a forradalomnak!

Ezt is propaganda-írásokból tudta és nehéz dolog lett volna egyszerre más meggyőződésre bírni az egyszerű, keveset gondolkosó embert. Eliz nem is oltakodott vele, hanem erőnyessen rendelkezett.

— Most hajtsen a paphoz, tegye le a bóröndöket, majd máskor előadást tartok magának a papi forradalmárokról!

Bosszusan hajtott el a kocsi a templomtól és utkörben szidta önmagát. Amiótt elhagyta két hétre is a forradalmat ezért az akaratos burzsufrajléért.

Elizék gyalog mentek a rabbi házába.

Időgestudve fogadták a vendégeket, csakhogy a fiadélmány zsidó szegomban becsült, onlolt el valamelyest a gyau. Ezt hitték — ebben már tapasztalauk volt — hogy besugókatl van dolguk.

Egyeserü polgári jónódot árult el a rabbi lakára. Régi gyertyatartó csün-

gött a plafon közepéről, sovány és vastag gyertyák voltak beletűrdelve. Könyvállványok támaszkodtak a falakhoz, egy üvegajtós szekrényben a könyvek között nyolctaru esüstállvány, két régi gyertyatartó, a nyos kis fűszerszámtartó, zászlócskával a tetőjén. Egyszerű, fehér cipkefüggöny az ablakokon. A lakás tetszemberekkel, akikről leírta a szorongatottság. Az asztaln, magastámlájú borszékben ült a rabbi, nyugodt volt, semmi belső lást, vagy félelmet nem ártult el rajta. Ötven év körül lehetett, sovány, a tudósok komolysága és büszkesége a tartásán. Nagy héber könyv hevert előtte, de szabadon magyaroságot, itt-ott benézett a könyvbe, vagy az asztalra heverők közül szedett elő egyet, fölépette, belepillantott és folytatta az előadást. Ha ajtó nyilt, senki nem tördött vele, jöttek mentek az emberek, de a pap és a körülötte ülő halgatóság ügyet sem voltak a forgalomra.

Elizék sem keltettek felhúnt: it A papné egy sarokba ültette őket, a konyhába látott, behozta a teás számozárt és melléjük ült.

— Joel ur! — valami csúbe ötölt a papnénak, Joel ur kiáltotta és a szakállas, orcszikipak szakárgból egy fölkeü szöke fiatalember jött a sarokba.

Európai modorban mutatkozott be a hölgyeknek az a Joel ur, kisé darrabosan bár, de azért jól és megnyerő hangon beszélt németül. Mindjárt jelezte, hogy Kohn Kálmán ismeri a foglalatból, ahol ő — Joel ur — mint rektorát alicsi szolgált. Sokat dőpntált Kálmánról, akit nemzeti zsidóvá szeretői volna lenni, de nem lehetett. Avultságnak tartotta a nemzeti

gondolatot és az in emacinalizmusban kereste az új társadalmat.

— Egyszer — szólt fontoskodva Joel ur és kefével jelentős mondulatot tett — egyszer már majdnem ott tartottam, hogy megnyerem. De akkor eszébe jutott, hogy a menyasszonya ellensége ez a meggyőződés.

— Gyöngye lebon áll az olyan meggyőződés, — jelentette ki Eliz — amihex menyasszonyok hozzájárulása kell.

— Éa is ezt mondiam neki, — nerezett Joel — de azt felelte, hogy az ő menyasszonya nem olyan, mint a többi és nekik gondolatban és léleiben egyet kell lenniök.

Eliz elpirosodott.

— Kérem, — szólt kisé elfogódotlan — mondjon még valamit Kálmánról.

Joel ur elmondta, hogyan ismerkedtek meg, könyvek után.

— Minthogy én Jónában hallgattam matematikát és minthogy a reális tudományok mellett nagy előszeretettel vissítettem az irodalmat iránt és tekintve, hogy magam is a szórakozás üdítő óráiban clyker a költészet világos kertjében szoktam elbolyongani és högy tévedés ne essék, több ízben verseket, sőt dráma vázlatokat is írtam, megtörtént, hogy felolvastam Kohn Kálmán osztrák hadsagy előtt egyik-másik iróit terméket, amelyet ő, mondhatnám, majdnem fönterítés nélkül helyeslően véleményezett.

Eliz észre, hogy ez az ember (költészetével foglalkozó gyöngyje) minden-képen önmagát fogja az események középpontjába helyezni (s ahelyett, hogy Kálmánról beszéljen, képes less fölolvassni költészele termékeit).

— Mondja el, mi történt itt az ellenforradalmárok ideje alatt? — kérdezte Eliz türelmetlenül, minden átmenet nélkül, nem törődve a költő érzékenységével.

A költő-matematikus nemhogy mg nem sértődött, hanem boldog volt, hogy elmondhatta a kótség baját, gyászt. A gazok — és egyetlen öklét a plafon felé emelte — raboltak és ok nélkül gyilkoltak. Én annak idején a öltam egy forradalmár barátomnak, hogy ezt a kérdést csak úgy lehet megoldani, ha a zsidóságot engedik fegyverezni. De a forradalmárok, hérem alászn, — folytatta Joel ur — erről hallani sem akarnak. Azt mondják, a zsidók jöjjenek be magukat a különböző fegyveres alakulatokba. Már pedig az a zsidó lakosság teljes megsemmisítését vonná magán után. Így is menni szenvednek!

— Most, hogy nem ön agától beszélt és költészetéről, egészen normális volt Joel ur. Nem valami különleges elme, de jóra való, meleg érésű zsidó, aki szinte törekszik arra, hogy minden zsidó bajból kivigye a maga részét.

— S ezennél — mondta Eliz — meglátogani azokat a családokat, akiknek az ellenség bajt okozott.

— Aktor minden családhoz ellátogathat.

Eliz és a másik két hölgy gyorsan felhajtották tejkukat, Joel ur, megvárta felöltöt, sőt Eliz a fiatalemberhez es vezessen a kóbe a családokhoz, akik legtöbbet szenvedtek az ellenforradalmároktól.

Ne a lehetetlenség miatt a felső-társak. Joel ur kátátot vett gyorsan és a hölgyek, a papné is felük volt, elmentek a városba. (Folytatjuk.)

A Keren Hajjászód erdélyi maasszer-szabályzata

As erdélyi Keren Hajjászód iroda közli a következőket:

A Palestina újjáépítését végző Keren Hajjászód-mozgalom Erdélyben is in-csív-bben indult meg, min-tán többi országokban látó fest- véreink pártáryalatra való külön- ség nélkül e munkában józora lépés- sel előtek meg bennünket. Most, hogy Erdélyben is nagyobb-sabau munka indult meg, jógó a remény, hogy Erdély zsidósága is legnagyobb lelkesedéssel fogja a maga részét Palestina felépítéséből kivenni.

A Keren Hajjászód közpéurópai direktóriuma a munka irányítására Turnovskyy Walthart, a berlini iroda egyik vezetőjét és az erdélyi zsidó társadalom előtt előyösen ismert Kohn Sarit küldte le, kik az elő- munkálatokat már meg is kezdték.

Miből az alkalomból a Keren Hajjászód 10 ponti direktóriumá- nak felhívására az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség külön és nyoma- tékosan figyelmébe ajánlja az erdélyi cionistáknak és különösen a hely- csoportok és körzetek vezetőinek, hogy a Keren Hajjászód lejegyzése elsősorban a cionisták kötele sége és emlékeztet arra, hogy

a) a XII. cionista kongresszus határozatailag kimondotta, hogy minden cionista köteles öt év-n át vagyónak és jövedelmének egytizedét Palestina felépítésére a Keren Hajjászódra jegyzetni, ille- tőleg befizetni,

b) felszólítja a világ egész zsidó ságát, hogy a mindnyájunk nem- zeti otthonának rend lt zsidó Pa- lestina újjáépítésben a Keren Haj- jászódra való jegyzésével minél intenzívebb részt vegyen és kéri a cionista testülek vezetőit, hogy ezen mindnyájunkra kötelező ren- delkezőknek teljes erővel igye- kezzenek érvényt szerezni.

A maasszer-szabályzatot alábbiak- ban ismertetjük:

1. §
Maasszer-(tized) szabályzat
A maasszer a londoni 1920-as világ- konferencia és a XII. világkongresszus határozatainak értelmében öt éven át a jövedelem és egyszersmindenkorra a vagyoni után fizetendő. Erdélyben a következő szabályok szerint sze- dendő be:

2. §
Maasszer a jövedelem után
A jövedelmi maasszer a maasszer-kö- telek jövedelem 10 százalékat teszi ki, amelyet mindig a zsidó idössámitás szerinti évre kell fizetni. Erdélyben az évi legkisebb járuléka 600 leit tesz ki.

3. §
Az 5683 évre a jövedelmi maasszer az 1922 decemberrel lejáró napári év jövedelme után fizetendő. A következő évrekre hasonló szabály érvényes.

4. §
Maasszer kötelek jövedelem alatt minden lényeges jövedelmet kell értani, mégis a következő levonások eszközöl- hetők:

- a) minden jövedelem után fi- zetendő adó, beleértve a zsidó hitkö- ségnek fizetendő kultuszadót,
- b) zsidó egyletek és szervezetek- nek fizetendő járulékok összege, de csak a lényeges jövedelem 10 szá- zalékának erejéig,
- c) közeli hozzátartozók segítséi összege,
- d) oly rendkívüli kiadások, ame- lyeket balesetek, betegségek vagy hasonló körülmények okoztak, amennyiben azok a gazdasági teherviselő- képességet lényegesen befolyásolták,
- e) létszám, mely oly házasoknál, akiknek évi jövedelme a fent-része- lített levonások eszközölése után 80.000 leit vagy kevesebbet tesz ki, 12.000 leiben és minden még nem önálló gyermek után még további 5000 leiben állapítatik meg. Nem házasoknál, akiknek jövedelme 40.000 leit, vagy kevesebbet tesz ki, a levo- náshoz hozzátér létszám 6000 leit tesz ki.

Ha a c) vagy a d) pont alatti levo- nást eszközölik, egy es a körülmény a jegyzési ívbe bevezetendő.

5. §
Maasszer a vagyoni után
A vagyoni után a jegyzés idejében létező vagyoni 10% át kell fizetni. Amennyiben a jegyzés idejében mérleg- szerűen állapítja meg, egy a vagyoni megállapításának legutolsó mérleg képeit az alapját.

Maasszermentes vagyónként háza- soknál 100.000, nem házasoknál 50.000 leit marad szabadon.

6. §
A vagyoni megállapításánál a jegy- zés idejében a vagyoni adó adók levonhatók.

7. §
A vagyoni utáni maasszer több tetsze- szertinti részletben — de legfeljebb öt éven belül — is fizethető.

8. §
Ha a beírás a fenti § szerinti részletekben történik, egy a jegyzés jo- gosítva, illetőleg kötelező van vagyoni változásának esetében a jegyzett összeget megfelelően lezállítani, illetőleg fel- emelni.

9. §
Bizalmitestület

As egyes helyiosoportoknál és a körzeteknél azok területére bizalmite- stületeket kell felállítani. Ezen bizalmi- testületek feladata, hogy a jegyzéseket felülvizsgálják és amennyiben szükség- ges, a jegyzéssel a jegyzett összeg nagysága tekintetében érintkezésbe lép- jeznek. Cionista kötelek, hogy a bi- zalmi embereknek a szükséges felvilá- gosításokat megadják. Ha valamely jegyzés újabb körlete bizottságának nem hajlandó megadni, egy jogában áll az ügy megítárgyalására valamely másik körleti bizottságot javasolni.

A magyar numerusz klauzusz a népszövetség előtt

A numerusz klauzusz nem elintézett ügy. Egy spanyol képviselő, egy kínai egyetemtanár és a volt belga miniszterelnök intervenciója

— Az Uj Kelet bécsi tudósítójától —

Bécs, november 7. A népszövetség bécsi titkárságának szíveskedéséből rendkívül érdekes és fontos diplomá- ciai okmányt sikerült megszerezne. Az okmányban a magyarországi numerusz klauzuszról van szó, amely, ugyilátszik, korántsem tekinthető véglegesen elintézett ügynek, mert, ime, a kisebbségi jogok védelmező- jét, a népszövetséget még mindig foglalkoztatja.

Ebben az okmányban, amelyet tudósításhoz mellékelve küldök az Uj Keletnek, részletes ismertetés foglaltatik mindarról, ami a nume- rusz klauzusz-ügyben Magyarországon és a népszövetség előtt ezidáig történt.

A referátumot Quinones de Leon spanyol képviselő, Tang Tsai Fu kínai egyetemi tanár és Hyman volt belga miniszterelnök, a népszö- vetség tagjai szerkesztették. Beveze- tőjében utalás van a „Joint Foreign Committee of the Jewish Board of Deputies” és az „Anglo Jewish Association” valamint az „Alliance Israélite Universelle” közös beadvá- nyára, amelyet az a két zsidó társa- ság 1921 novemberben intézett az 1920. évi 24-ik magyar numerusz klauzusz-törvény tárgyában a népszövetséghez. Ezt a beadványt an- nakidőben köcsökték másolatban a magyar kormányval és a magyar kormány az év januárjában válaszolt is rá. A beadvány főbb pontjai a következők voltak:

- a) Az 1920. évi 52-ik magyar törvény első §-a kimondja, hogy csak azok iratkozhatnak be a magyar egyetemekre és más fal- sőbb tanintézetekbe, akik erkölcsi és magyar nemzeti szempontból nem esnek kifogás alá,
- b) csak meghatározott számban iratkozhatnak be
- c) és csak abban az esetben, ha a beiratkozók száma az egyes nemzetiségekre megállapított arány- számot nem haladja tu.

Különös esetek
Különös esetekben az erdélyi Keren Hajjászód vezetősége felmentéseket ad- hat a maasszer-szabályzat egyes retdöl- kézéseitől.

Magyarzást a maasszer-szabályzathoz
A 4. § b) pontjához: A levonások semmiestre sem eszközölhetők a ma- sserből, hanem legfeljebb a jövedelem- ből. A d) pontjához: Kifejezetten oly rendkívüli kiadásokról van szó, amelyek lényegesen befolyásolják a teherviselő- képességet, pld. hosszas, drága beteg- ségek stb., de nem tartoznak e pont alá ületti, vagy árfolyamvesztések.

Az 5. §-hoz: A vagyoni felbecsülé- sénéül gyakran nehézségeket okoz az a körülmény, hogy a becslés idejében egyes ingatlanok vagy vagyontárgyak nem képviselnek eladható értéket vagy csak igen alacsony áron értékesíthetők. Például nagy beruházásokat igénylő telkek vagy objektumok (üzemenkivüli gyárak stb.) Ilyen objektumok után maasszer csak azok jövedelmzőképes- ségének visszanyerése után fizetendő.

A 8. §-hoz: A maasszerjegyzés két utat választhat: vagy egyszerre fizeti meg vagyoni után a maasszert, es eset- ben későbbi maasszerfelmentések vagy lezállítások nem eszközölhetők; vagy pedig 5 évre elosztja a vagyoni után fizetendő maasszert, es esetben minden évben új vagyoni és ennek megfelele- lően új maasszer-megállapításnak van helye.

Ezzel kapcsolatban a „Joint Foreign Committee” kinyilatkoztatja, hogy ez a törvény megsérti a triasoni békeszerződés 56., 57. és 58. §-át.

Ezek a paragrafusok ugyanis minden magyar állampolgárt, aki a triasoni békeszerződés előtt Magyarországon lakott, egyforma jogokkal bíróknak ismernek el, tekintet nélkül fajra, nyelvre, vallásra.

As „Alliance Israélite” pedig tiltakozik az ellen, hogy az 1920. évi 25-ik magyar törvényt az izraeli- ták ellen alkalmazzák és tiltakozását ezzel id kölja meg, hogy a numerusz klauzusz csupán nemzetiségek ellen irányul, as izraeliták pedig nem nemzeti, hanem vallási kisebbség.

Erre a kétfős beadványra azután a magyar kormány válaszolt és ki- jelentette, hogy az 1920. évi 25-ik törvény kétfős célt követett:

- a) az intellektuális proletariátus csökkentésé,
 - b) a kisebbségi jogok biztosí- tását.
- Kommentálva azt a kijelentést, a magyar kormány még megjegyzi, hogy a numerusz klauzusz azért váli: szükségessé, mert csökkenteni akar- ták az államhivatalnoki pályára ké- szülő diákok számát, tekintettel az ország megkisebbitett területére. A magyar kormány báismert eszenivül a numerusz klauzusz törvény behozá- sánál szem előtt tartott következő szempontokat:

- 1. A proletárdiktatura tapasztala- tait arra ösztönözték a magyar kormányt, hogy jóváadóbali állam- hivatalnokait hazafias megbízhá- tóságát már előre és minden ren- delkezésre álló eszközökkel bizto- sítsa.
- 2. Minthogy Magyarországot többféle nemzetiség lakja, sük- séges volt, hogy a különböző nem- zetiségi ifjak faji és az egész területi érdekeknek megfelelő

számban hozzássák csak az egye- temek.

A magyar kormány úgy találja, hogy ezek az intézkedések nemcsak hogy nem sértik a kisebbségek jo- gait, hanem még megerősítik őket attól, hogy egyik a másik rovására érvényesüljen. Egyébként is — irák válaszukban a magyarok — a zsidó ifjakat az egye'eni tanácsok min- denkor a legkedvezőbb elbírálásban részesítették a felvételnél.

A fent részletezett két példányt és a magyar kormány válaszát a népszövetség említett három tagja alapos tanulmány tárgyává tette és, mint említettük, velük kapcsolatban az év október havában bő jelentést terjesztett az egész numerusz klau- zusz-ügyről a népszövetség genfi köz- pontja elé. Levonva a jegyzékváltás- ból a következtetéseket, Quinones de Leon, Hyman és Tang Tsai Fu urak a numerusz klauzusz-ügyben a következő eljárást ajánlják:

„A népszövetség küldjön bizottsá- got Magyarországra és ellenőriztesse vele, hogy a magyar kormány a valódságban hogyan hajtja végre az 1920. évi 25. törvényt. Amennyiben a bizottság azt látja, hogy a törvény alkalmazása bármelyik nemzetiség érdekeit sérti, a népszövetség a leg- erősebb eszközökkel kéanyszerítse a magyar kormányt a numerusz klau- zusz törvény hatályon kívül való helyezésére.

A Palesztinahivatal közle- ménnyel

1. Tekintettel arra, hogy az erdélyi Achuzá intézősége kivándorolt Palesz- tinába, tudomására hoztuk mindszok- nak, akik az Achuzában érdekelve van- nak, hogy mindenféle megkeresésekkel eszentül hozzánk forduljanak.

2. Mintán az utolsó időben rendkívül megnőtt azok száma, akik a palesztinai bevándorlás ügyében irodánkat felke- resik, tudomására hoztuk egy a cío- portoknak, mint as érdeklődőknek, hogy a jövőben akár személyes, akár levélbéli felvilágosítást csak azoknak fogunk nyújtani, kik az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség valamelyik helyi csoportjának ajánlólevelével rendel- kennek.

3. Felhívjuk a kivándorlók figyel- mést arra, hogy a galaci Waad Erec Jisraeli Str. Mare 58. (Passzini Hagil- lor) eredeti áron kapja a román királyi hajózársaságtól a hajójegyeket és ezért mindenkinek érdekében áll, hogy a ha- józárszállás előtt egyenesen a Waadhoz forduljon.

4. Hogy a Palesztinában való partra- szállásnál jelenleg fennálló nehézségeken könnyítessék, a Cionista Világszervezet Vágrahajóbizottsága elrendelte, hogy mindazok a Palesztina kivándorlók, kik az egyes cionista Palesztinahivatalok közebejöttével jutnak ki Palesztinába, a palesztinai kormánynak szolgáltatandó 20 piaster bevándorlási adót eluta- sásuk előtt az illető Palesztinahivatal- nál fizessék le. A helyi Palesztina- hivatal a befizetésről egy nyugtát szol- gáltat ki, mely Erec Jisraelben a be- vándorlási hatóságoknak és a cionista bevándorlási irodáknak felmutatandó. E rendelet értelmében minden erdélyi kivándorló a jövőben bevándorlási adót és kikötési illeték fejében egy angol font és 5 sillinget tartozik befizetni a cluji Palesztinahivatalba. 16 éven aluliak csak 8 sillinget fizetnek, két éven aluli gyerekek pedig minden illetékfizetés alól mentesek.

— A Bukarest—magyvárad gyors- vonat eszentül Nagyenyeden és Réven is megáll. A vasútgazgatóság inté- kédes s erint a Magyvárad és Baka- rest közötti kötelező gyorsvonat a mai naptól kezdve Nagyenyeden d. n. 6 óra 25 perckor, Réven pedig este 9 óra 19 perckor meg fog állni.

HIREK

Meghiusult antiszemita-akció a kolozsvári egyetemen

Numerusz klauzuzst követeltek a katonai medikusok

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kedden délelőtt hirdetésny jelent meg a kolozsvári egyetemi klinikákon, amelyben a Societas Studentilor in Medicina gyűlésre hívta össze tagjait. Az összehívó, mint ismeretes, a kolozsvári egyetem orvos-tanhallgatóinak az egyesülete, melybe csak kérvényezéssel lehet bejutni s amelynek zsidó tagjai is vannak. A felhívás szerint a gyűlés egyetlen tárgya a numerusz klauzuzs volt. Értesüléseink szerint néhány katonai orvos-tanhallgató, aki a háború és más okok miatt nem bírja az egyetemi oktatás mai tempóját, asszál vél segíteni magán, ha a magyarországi egyetemi diákság példájára megkasszítja tanulmányait kollégáinak a munkáját. Állítólag ezek hívták össze kedd este a Societas Ferdinand uti székházába a diákgyűlést.

A gyűlésen, amelyről a diákok is alig szerettek tudomást, az egyik medikus azt a határozati javaslatot terjesztette elő, szerkesztesse a román diákság egy memorandumot az egyetemi tanáchoz, hogy hozza be a cluj egyetemen is a numerusz klauzuzst, mert másképpen nem tudnak a román diákok megbirkózni a zsidó orvos-tanhallgatók konkurenciájával. A javaslat csak elvi jelentőségű volt és nem precízrota azt a szándékot sem, amelynek keretén belül az a néhány elmaradt harmadéves megengedné, hogy zsidók is látogathassák az előadásokat.

A határozati javaslatnak azonban nagyon gyenge visszhangja támadt. Csak egy-két elkeseredett diák helyeselt, a többiek nevében pedig kiállott a pódiumra egy szigorú orvos és esszerű beszédben kifejtette a javaslat abszurditását. Többek között ezeket mondotta:

— A mi egyetemünkön semilyen létjogosultsága nincs a numerusz klauzuzsnak. Kultúrálamban élünk és nem követelhetünk olyasmit, ami ből saját kollégáinknak kára lehet. Gazdasági alapja sincs a numerusz klauzuzsnak, mert a zsidó kollégák egyáltalán nem veszélyeztetik a mi érvényesülésünket. A román nemzetiségű diák, ha megkapja diplomáját, azonnal állásba jut, mert orvosra szükség van, az életben pedig szabad a verseny, amelyben nem a zsidó kereskedik fölül, hanem az az orvos, akinek alaposabb a készsége.

Beszédét a szónok azval kezdte, hogy olyat fog mondani, amiért esetleg kidobják a teremből, de ő nem bánja, mert meg kell mondania az igazságot. Aztán jóindulatul kioktatta az indítványtevőket, hogy nem numerusz klauzuzssal biztosíthatják érvényesülésüket, hanem tanulással. Meggyőző szavait a gyűlés saját tetszésnyilvánítással fogadta, mire a javaslat szerzői belátták, hogy elhamarkodottan és komolytalanul cselekedtek és visszavonták az indítványt.

Csak másnap szivárgott ki a diákság körébe a hír, hogy egyes orvos-tanhallgatók a numerusz klauzuzst behozatalát kívánták a gyűlésen. A román diákok tulnyomó része elítélte ezt a kompromittáló, meggondolatlan javaslatot és épugy napirendre tért fölőtte, mint a zsidó hallgatók, akik kollégáikkal eddig is a legjobb viszonyban éltek és ezután is maradni akarnak.

A magunk részéről csak örömmel állapíthatjuk meg, hogy a cluj egyetemen akadt román diák, aki abban a tudatban, hogy nem egy-magában van, szembe mert szállani néhány elfogult és meggondolatlan

kollégájával és volt bátorsága, erre kioktatni őket, hogy nem az a jó orvos, aki numerusz klauzuzst csinál, hanem aki tanul.

— Kifirtik a Fellegvár bar'aug-jait. Négy év telt el a fellegvári katasztrófa óta és a városi mérnöki-bizottságok aróta már sokszor megállapították, hogy újabb földcsuszamlás lehetősége egyáltalán nincs kizárva. A városi tanács többiában elrendelte a Fellegvár kifirtését, azonban a fellegvári barlanglakók továbbra is cdukkban maradtak, mert a város nem tudott elhelyezésükről gondoskodni. A rendőrség detektívjei a napokban betörtöket földöztek a Fellegvár sziklá között és ekkor meglepetve tapasztalták, hogy a sziklarepedésekben is emberek laknak. Kóbor cigányok és egyéb gyanus egyszeműek kuporogtak a sziklahasadékok között, olyan állapotban, amelyért a közzememrem elleni vétség címén is meg lehetne indítani az eljárást. A detektívok jelentést tettek a látottakról feletteseiknek, akik újtol elrendelték az életveszéllyel megközelíthető sziklabarlangok kiürítését. Tegnap délelőtt piszkos, rongyos, viharvert cigányok jelentek meg a polgármesternél és kérték, hogy legalább a tavasszi napok beálltáig hagyják őket vackaikkban, mert különben biztosan megfagynak. A könyörgő, síró csapatnak megígérte a polgármester, hogy tavassig nem háborgatják őket, de a nem idevaló munkanélkülieket el fogják toloncolni. A szerencsétlen emberek megnyugvással vették tudomásul a polgármester kijelentését és regyogó arccal tétek vissza a kőkoraszakbéli barlanglakásokra emlékeztető odukba.

— Halálozás. Stern Amália, az Uj Kelet kiadóhivatalának volt tisztviselője, november kilencedikén hosszas szenvedés után meghalt. Bájos, kötelességtudó, derűskedélyű urilány volt a huszonkétéves Stern Amália, akinek halála az egész városban nagy részvétet keltett.

— Megrendítő szerencsétlenség áldozata lett Janovitz Hermann, Kolozsváron jélis mert fakeskedő, akit a temesvári pályaudvaron egy teherkocsi rakodása közben lezuhant farönk oly súlyosan megsebesített, hogy pár óra mulva meghalt.

— A kolozsvári alkalmazottak vasárnap d. e. 10 órakor igen to to napirenddel taggyűlés tartanak, saját helyiségükben, a Redut emeleti termében.

— Halál a váróteremben. Szerdén éjjel a kolozsvári állomás harmadosztályú várótermében egy idősebb parasztember várt vonatindulásra. A közbeeső időt azval töltötte, hogy a tarisznyájában lévő pálinkás-flaskából iddogált. Ugylátszik, az alkohol nagyon erős lehetett, mert a parasztember elaludt és akkor sem ébredt fel, amikor már be kellett volna szálljon. Az utasok nem szólították neki, azt hitték, ez nem az ő vonata, hagyták aludni. Így, mosdulatlanul, aszatra fejtett fejfel találta a porás is reggel. Költögetni kezdte, de a parasztember nem ébredt fel. Megölte az alkohol. Értesítették a mentőket, akik a holttestet beszállították a hullaházba. Minthogy iratokat nem találtak nála, személyazonosságát nem tudták megállapítani.

— Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Uj Zsidó”-t.

— Tizenöt adókievő bizottság működik Kolozs megyében. A kolozs megyei adókievőbizottságok november 27 és december 3 ika közt végzik el munkájukat. Kolozsvárt két adókievőbizottság és két ellenőrzőbizottság fog működni. Kolozs megyében a következő községekben lesznek az adókievőbizottságok: Apahida, Kolozs, Mócs, Sármás, Örményes, Teke, Gysiu, Nagykaló's, Bánffihunyad, Középlak, Haldalmár, Borsa és Magyaránadás. A bizottságok előtt történő eljárásokról,

amely az iparosok, kereskedők és magánosok szempontjából elsőrendű fontossággal bír, lapunk legközelebbi számában fogunk részletesen megemlékezni.

— A lengyel választási eredmények Varsóból jelentik: Az általános választások eddigi eredményei: 117 jobboldali Elokhoz tartozó, 44 néppárti, 30 radikális néppárti, 27 szocialista, 4 radikális parasztpárti, 4 centrupárti, 3 kommunista, 31 kisebbségi, köztük 9 zsidó nemzeti-párti. Még 15 kerület eredménye nem ismeretes.

— Szabó Dezső ítélete. Szabó Dezső, a nagytehetségű magyar író, sajtóport indított Szabó Lajos dr., az „Egyenlőség” szerkesztője ellen. A pert elvesztette. A bíróság csuttal elfogulatlanul ítélte, mert odaát kezdik Szabó Dezsőt, a forradalmárt, fejta-beliije is nem szereln. De künn a törvényeségi folyóron is lefolyt egy kis itélkezésképe, ezen Szabó Dezső maradt felül. Szabó Dezső, az antiszemita, helyesen ítélte. Bár következtetései nem tudjuk és nem is akarjuk őt követni, kiinduló logikája helyes. Aláírjuk minden szavát. Ugy történt, hogy szünet közben Szabó Dezső és Szabolai Lajos védője, dr. Fabian Béla a következő párbessédet folytatta le:

Szabó Dezső azt igyekszik igazolni, hogy ő nem anelliderfordalmár és keresztény.

— Ami azt illeti, hogy forradalmár vagyok, kijelentem, — mondja — hogy igenis az voltam és vagyok ma is. Amikor igazoló eljárást indítottak ellenem, a külföldre testület kiküldetéséből alakult itélőbizottság előtt azval kezdtem a védekezésemet, hogy igenis mindig forradalmár voltam és ma sem vagyok kevésbé az, ami régen. Ami a kereszténységet illeti, már husz esztendeje nem vagyok hívő. Est tudja rólam mindenki...

— Ami a programokat illeti, — mondja később...

— Nem program, — veti közbe valaki. — Pogrom.

— Az mindegy. Ami a programokat illeti, nem helyesem a programokat, mert azok inpraktikusak... De meg aztán Magyarországon nem is lehet programot rendezni...

— No, ha sok Szabó Dezső igat, — veti közbe valaki.

— De Szabó Dezső csak egy van — mondja Szabó — s est a zsidók tudják legjobban. Ő az érdemem szerint méltanyolnak engem, tudják ki vagyok, 85 százaléknyra ők vásárolják a könyveimet, ők köttetik be szép kötetekbe.

— Akkor hát, miért...

— Magánviamony, az más. Én igen sok zsidó gyereket tanítottam ingyen tanár koromban és valamennyi szeretett, azt talán ma is szeret engem. Igaz viszont, hogy kétszer voltam életemben súlyos helyzetben s mind a kétszer zsidó tett velem jót... De ez nem befolyásol engem abban, hogy örök harcot hirdessek a zsidó faj ellen. Ez a faj ugys le fogja győzni a magyart. Nem azért, mert gazdaságilag ügyesebb, tehetségesebb, mosgékonnyabb, hanem azért, mert — amint azt „A Nép”-ben írott egyik szép cikemben kifejtettem — a zsidó faj morális szempontból erősebb, mint a magyar. Jobban tud a faj érdekében lemondani.

— Szóval, ön nem edja föl azt az álláspontot, hogy a zsidó külön faj?

— Nem adom fel. Én a zsidókkal csak azon az alapon tudok megegyezni, amelyen Patai József áll. Cionista alapon. Ugy, hogy mi magyarok külön faj vagyunk, ő is, a zsidók is külön faj. A tölgya tölgya marad.

* Értesítés. A Dick Jakab és Fia cég Cluj város állami és városi tisztviselőinek október 31 ig rendkívüli árban hirdetett nagy alkalmi elárúnitását a cég rendkívüli nagy vesztesége dacára felsőbb kérésre igazolvánnyal ellátott tisztviselőknak, valamint az erdélyi és bánáti ujeágírcsörvezet kolozsvári csoportjának igazolt tagjai részére, hogy áldozatkészségének ismét bizonyosságát adhassa, november 15-ig meghosszabbította.

— A kolozsvári osztrák konzulátus megkezdte működését. Az osztrák kormány konzulátust állított fel Kolozsváron, amely a Szentgyörgy u. 2 szám alatt már meg is kezdte működését. A konzulátus hatásköre egész Erdélyre és Bánátra kiterjed.

— A kolozsvári osztrák konzulátus, amely teljes utlevéltel felhatalmazottsággal van felruházva, hivatalos működését november 7-én megkezdte. Ehhez a konzulátushoz tartoznak a következő vármegyék: Alsófehér, Bors-terecenaszód, Bihar, Kisküküllő, Kolozs, Maramaros, Marostorda, Szatmár, Szilágy, Szolnokdoboka, Tordaaranyos és Ugoasa. E vármegyék lakosai a jövőben kisérlőleg a kolozsvári konzulátushoz fordulhatnak, ha utleveleiket Ausztriába leendő utazás céljából láttamoztatni akarják, vagy ha bármely ügyben osztrák képviselői hatóságot igénybe venni szándékoznak. Hasonlóképpen az összes fent felsorolt vármegyék területén lakó osztrák állampolgárok ez alá a konzulátus alá tartoznak. A konzulátus fel van hatalmazva, hogy olyan személyeknek utleveleiket is láttamozassa, kik Erdélynek abban a részében laknak (Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Nagy-küküllő, Szeben, Udvarhely), amely továbbra is a bukaresti osztrák követség konzulátusi ügyosztályához tartozik. De ezen személyekre vonatkozó minden más hivatalos cselekmény a bukaresti követség teljesíti. A konzulátus címe: Kolozsvár, Strada Iulia Maniu 2, I. 1.

Dalcroze és modern táncanfolyam a Park különtermében. A kolozsvári Park kávéház különtermében (feljárati a Szentlélek utcáról) figyelemkeltő táncanfolyam nyílt meg. Az új tanfolyamot Barnáné asszony, a Dalcroze módszer erdélyi meghonosítója vezeti, aki a modern táncokat, a shimmit, fox trotot és a Valse Hesitationt is új és az eddiginél esztétikusabb értelmezésben tanítja. Különösen kiemelkednek Barnáné programjából a pantomimek, a táncokliemények és Grieg Peer Gynt-enitjének táncdarabjai: a gnómok táncra és Quintra táncra. A gyermekek számára Barnáné külön megkepepéssel szolgál: eláncollatja velük a legismertebb meséket, amelyeket olvasnak, a Jarcit és a Juliskát, Hamupipkét. Tanítványokat mérekkelt számban még felvessz Lepege, Friedmann, D'Or.

— A zilahi zsidók második kulturstélye. A zilahi csoport október 22-én tartotta ingyenes előadássorozatának második kulturstélyét. A nívós műsort dr. Margulies Eda vármegyei orvos vezette be a zsidókérdés megoldásáról tartott komoly és alapos okymozó előadással. Roth Eszterke melegen, átérzéssel szavalt a Bialik: Áldás című versét, Kelemen Sándor pedig cselló- és hegedűjátékával aratótt megérdemelt sikert. Löbl Eleknek az antiszemitizmusról szóló felolvasása után Kats Boriska szavalt a következő és monológ előadásával járult hozzá az est sikeréhez, amelyben partnere, Spöter Henrik is osztozott. Kedves volt Zauberer Ilonka és Róth Teri jelmezés táncra, amelynek zongorakíséretét Weiss Ellus látta el. Rosenfeld Helénke stílusos zongoraszáma és Grünfeld Margit hatásos szavaltata után dr. Goldglanz Nándorné néhány dalénekelte nagyon kellemes hangon Kelemen Sándor nagy tetszést aratótt hegedűszámaival ért véget az estély, amelyet dr. Margulies ő letes konferánssa tett még kellemesebbé. Heller József dr. mélyértelmű zárószóval szerepelt a kulturstélyán, amelynek rendezésében dr. Margulies és Kari Emánuel tündek ki.

* Szilágyi „Triple-sec”-nek nincsen párja — az italok közt az első — ő a líkőrök királya.

* Az egészségügyi minisztérium fennhatósága alatt álló, kolozsvári Spitalul de Ortopedia si Chirurgie Infantil, mely a modern tudományak megfelelően lett felszerelve, berendezve és átalakítva, megnyílt és betegeket felvess naponta 9 és 10 óra között.

A francia frank elérte leg- alacsonyabb kurzusát a háboru óta

A lei emelkedése illuzórius
— Az Uj Kelet tudósítójától —

A francia frank a tegapi napon elérte a legmélyebb pontot a világ-háboru óta. A francia frank október folyamán állandóan eső tendenciát mutatott és a többi nyugati valuták-
kal való összehasonlítás a legutóbbi héten az angol fonttal szemben 6 pont, a svéjci frankkal szemben 25 pont, az olasz lírával szemben 6 pont, a cseh koronával szemben pedig 7 pont veszteséget tüntet föl.

A francia frank esése szisztematikusán történ, míg a tegnapi londoni nyitáson 65.90-nel jegyzett a tőssede nyitánál, majd 67.90-re emelkedett, később pedig 69.50-es kurzust ért el. Természetesen a francia frank kurzusának leromlása nem marad hatás nélkül a leire sem, amely Párisban hirtelen emelkedni kezdett és elérte 9.70-es kurzust. A lei árfolyamának 9.10-ről 9.70-re való feljavulása a többi valuták kurzusára is befolyást gyakorolt. Hogy a lei emelkedése a francia frank esésével van összefüggésben, mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy a többi valuták a lei megerősödése dacára újabb emelkedést mutattak.

A lei emelkedése tehát a francia frank esése miatt teljesen illuzórius

Az angol font a 726-os árfolyamról 730—732-re szökkent fel, a dollár 4 pont emelkedéssel 165-re szökkent fel, az olasz lira pedig 670.10: 675-re emelkedett, a cseh korona 514-ről 521-re javult.

A francia frank esése egyébként tovább tart és tartós jellegűnek látszik. A párisi tőssedén tegnapi angol fontot 66.90-nel jegyezték és így az angol font 2 nap alatt 2 francia frankkal drágult. A „Le Temps” a francia frank esésének okait gazdasági okokra vezeti vissza és a francia import túlzott arányában keresi. Amerika például ezzel szemben megtiltotta a francia bevitt és hatalmas vámtarifával védekezik a túlzott import ellen.

KÖZPONTI TÉLIKERT

TAYOL, SYLVIA és a közkedvelt régi tagok tejesen új műsorral. Nyitás 9 órakor Lloyd 1014

Még sehol és soha nem voltak kaphatók készben olyan kitűnő

öltönyök, felöltők, fluruhák,

mint most 1433

KATZ és MENDEL cégnél Cluj, Főter 10 sz. Szövegek nagy választékban

Fenyő és Braunfeld világvárosi ékszerüzlete

Cluj-Kolozsvár, Főter 15. sz.

ARANY, EZÜST, DRÁGAKŐ, ÉKSZEREK ÉS MŰPARI AJANDÉKTÁRGYAKAT TELJES BIZALOMMAL VASAROLHAT

Arany, ezüst és acél órákülönlegességek. Longines, Omega, Schaffhausen órák főlerakata.

Telefon 6-43,

Az angol választási kampány

A Palesztina-mandátum áll a választási agitáció középpontjában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

As angol választási küzdelem középpontjába most Anglia keleti politikája került. A képviselőjelöltek nagy része alkotta az eldobott új jelző, amely takarékoskosságot hirdet és az állami költségek csökkentésével akarja megoldani a gazdasági krízist. Lloyd George Palesztina politikájának nyit és titkos ellenségei, az angol antiszemitaik, akik eddig hallgattak, kiléptek a politikai porondra és takarékoskosságot sürget a Palesztina-politika ellen istagnak. A képviselőjelöltek legnagyobb része Mezopotámia és Palesztina kiürítését követelik, mintha ezzel helyre lehetne billenteni az állami háztartás mérleget. Egyedül a „Daily Chronicle” őrzi meg józanságát: számadatokkal bizonyítja, hogy a Palesztina-mandátum Angliának egészen minimális költségekbe kerül. Az angol cionistaellenes mozgalomról a következő tudósításunk számol be:

A cionizmus ellenségei és barátai

London, november 9 Bonar Law több új politikust helyezett el a kormányzat különböző hivatalaiban. A gyarmati hivatal államtitkárhelyettese Ormsby Gore, akinek közvetlen hatáskörébe tartozik a Palesztina ügyek intézése. Ormsby Gore régi híve a Lloyd George kormány Palesztina politikájának és a népszövetségben az angol mandátumbizottság egyik tagja volt. Sir John Simon Hírk, az anticionista mozgalom egyik vezetője a tangerentuli kereskedelmi államtitkári hivatalt kapta.

Mr. Inceip, az állami főügyész, mr. Ronald Mac Neill, a külügyi hivatal új államtitkárhelyettese, lord Welmer kereskedelmi államtitkárság, Ashley, munkaügyi államtitkárságnak szembenállanak a cionizmussal. Ezzel szemben Lloyd George cionista politikáját helyesli: sir Moatagu Barlow munkaügyi miniszter, sir John Baird közmunkaügyi biztos, herceg Suderland léghajózási államtitkárság helyettese, lord Oaslow közegészségügyi államtitkárság, Wilson ezredes, a kincstárügyi minisztérium titkára és az új államhivatalnokok nagy része.

A munkáspárt Palesztináért

Az angol munkáspárt titkára, az egykori háborus minisztérium tagja, Arthur Henderson az J. C. B. londoni munkatársának az angol munkáspárt állásfoglalását a Palesztina-kérdésben a következőkben változta:

— Az angol munkáspárt nem rokonszenvez azokkal, akik mellőzni akarják azt a felelősséget, amelyet az angol kormány Palesztinára vonatkozólag az egész világ előtt magára vállalt és amelyet most formálisan meg a Palesztina-mandátum. A munkás párt azt hiszi, hogy az angol kormány Palesztinára vonatkozó kötelezettségeit a lehetőség legvégső határáig fejleszteni fogja. A párt meg van róla győződve, hogy a kötelezettségek teljesítése gazdasági jólétet, politikai autonómiát és szellemi szabadságot fog biztosítani Palesztina zsidó és arab polgárságának.

Mibe kerül Angliának Palesztina

A „Daily Chronicle”, Lloyd George lapja Anglia Palesztina-politikájáról a következőket írja:

Palesztina az egyetlen a háboruban átvett területek közül, amely már most fedezi polgári adminisztrációk költségeit. A mandátum költsége kétmillió font sterling (a következő évben már csak egy és félmillió). Ez az összeg a brit helyi önkormányzatok fenntartására kell. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezeknek a csapatoknak a fenntartása pénzbe kerül akkor is, ha másutt

vannak ellőve. A kétmilliónak egy kicsiny részét lehet tehát csak Palesztina számára írni. Ha a zsidó nemzeti otthon kérdése nem is lenne, ezeket a csapatokat a Szuex csatorna védelmére mégis fenn kellene tartanunk. Ha Palesztina továbbra is mandátumunk marad, Egyiptomból visszavonhatjuk csapatainkat és Kairó helyett Jerussálem lesz Szuex védelmi bázisa. Angliára nagy előny, ha egy nemzetközi mozgalom, — mint amilyen a cionizmus is, — védelmezője lehet. Az egész világon ellenségeket szerzünk, ha Palesztinát elhagyjuk. Ebben az esetben — és nem ok nélkül — hűtlenéggel vádolhatnánk bennünket. Palesztina kiürítésének megakadályozása az antiszemita elemek szíjfék. Mindenesetre elképzelhetetlen a cionizmust eltörölni a népek politikájából. Kétszer eztenedje van és legalább ennyi ideig lesz még. Az egyetlen kérdés, a cionizmus velünk tart-e továbbra is barátságos, vagy másokkal lép barátságosra. Atól félünk, sokan lennének olyanok, akik boldogan lépnek a helyükre.

Cionista-ellenes kampány a választásokon

Walter Ruttiman egykori liberális miniszter és a független liberálisok jelöltje választási beszédében a Palesztina-politikáról a következőket mondotta:

— Ami a zsidók nemzeti otthonát illeti, annak költségeit nem az angoloknak, hanem a zsidóknak kell fizetniük.

A független liberális párt a választási harcban különben mindenütt beavatkozott a Palesztina-kérdésben és az angol Palesztina-politika ellen foglal állást. A független liberális párt egyik vezetője, sir John Simon a Palesztina-kérdésben többek között a következőket mondotta:

— Kiadási büdésnek túlterheltségnek egyik oka az a kötelezettség, amelyet Mezopotámiával és Palesztinával vállaltunk és amelyet az állam teherbírása nem visel el. Politikákat ezekkel az országokkal szemben meg kell változtatnunk, hogy kiadásaink csökkenjenek.

A „Daily Express” több politikust kérdezett meg a Palesztina-kérdésben. Samuel Sámuel, az angol parlament konzervatív pártjának tagja így nyilatkozott:

— Mindig ellenkeztem, hogy Anglia bevonuljon Palesztinába és Mezopotámiába és ezen a véleményen vagyok, hogy ezeket az országokat ki kell irtanunk.

A választásokon résztvevő jelöltek nagy része szintén Mezopotámia és Palesztina kiürítése mellett foglalt állást. A „Daily Mail” vezetőikében Bonar Law választási beszédével foglalkozik. Többek között ezt írja:

Semmitmondó ez a beszéd. Bonar Law nem is említette Palesztina és Mezopotámia nevét. A takarékoskosságra vonatkozó szavai nagyon óvatosság és felületesség. Bonar Law kijelentése napról-napra csökkennek. Ha az ő politikája el fog következni Lloyd George politikájától, miért döntötte meg a régi kormányt és miért iratott ki új választásokat?

* A Nőgyűlés testéle. A kolozsvári izraelita jólékon Nőgyűlés szombat, november hó 11 ikén este 8 órai kezdettel a Sfatul Negustoresc összes termében belépődij-mentes teatörtélt rendez. Egy tea ára 25 le. Miután névszerinti meghívók nem küldettek szét, az egyület tagjait és az érdeklődő t. közönséget ezuton hívja meg az elnökeg.

SPORT

A kolozsvári sportkerület ülhivatala

Összeült az ülhivatal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A bukaresti központi sportszövetség azon határozata következményeként, amellyel a kolozsvári és nagyváradi sportkerületeket feloszlatták, Kolozsvárt és Nagyváradon megkötötték a kerületek reorganizációjára vonatkozó munkálatakat. A kolozsvári kerület újjászervezésével megbízott dr. Ritter Salamon, a brassói Comitetul Regional elnöke november 11-én, szombaton érkezik Kolozsvárra a vizsgálat lefolytatása végett. Ritter Salamon november 12-én értekezletet tart a kolozsvári kerülethez tartozó sporteszközökkel. A tanácskozásnak bizalmas jellege lesz és azon a kolozsvári Comitetul Regional és a különböző bizottságokba kinevezendő, illetve megválasztandó tagok és vezetők személyére ráve fognak megállapodni.

A vizsgálat lefolytatása és az egyesületi képviselőkkel megtartott tanácskozás után dr. Ritter Salamon Bukarestbe utazik, ahol résztvesz a november 16-án tartandó Comitetul Central ülésén, amelyen az új kolozsvári kerületi bizottság tagjait fogják kinevezni. A bukaresti központ a kolozsvári kerület új alakuló közgyűlését november 19-ére d. e. 10 órára tűzte ki és az már az újonnan kinevezett tagok irányítása mellett fog lefolyni.

Lásd aragás

Az oroszok-magyar válogatott mérkőzés bírja. A Budapestben november 26-án eldöntésre kerülő oroszok-magyar válogatott mérkőzésre Koppelman berlini bírót, a német labdarugószerződés főtájkárát kérték fel.

Svájc-Ausztria válogatott mérkőzése január 11-én Genfben kerül eldöntésre.

A vasárnapi sportprogram. November 12-én a kolozsvári kerületben a következő bajnoki és díjmérkőzések kerülnek eldöntésre:

Randező egyesület a KKASE. Kispálya: délelőtt kilenc órakor Universitatea ifjúsági-KKASE ifjúsági. délelőtt 11 órakor Elit ifj.-KAC ifj. Délután 1 órakor Victoria ifj.-CFR ifj., 3 órakor KMTB ifj.-Hagibbor ifj. Nagypálya: Délelőtt 9 órakor Universitatea II.-KKASE II., 11 órakor CFR II.-KAC II. Délután 1 órakor Universitatea-KKASE, délután 3 órakor CFR-KAC elsőosztályu bajnoki.

A BT alapszabályai. A romániai futballbírók országos testülete alapszabályait a bukaresti Comitetul Central november 10-án tartandó gyűlésen veszi tárgyalás alá. Az országos bíróságot képviselőben dr. Vatiannu Sabin titkár utazik le Bukarestbe.

Petica János, az Universitatea kintő játékos visszakerült Kolozsvárra és közelebbről már résztvesz egyesülete mérkőzésein. Petica nemcsak jó futballista, de brójelölt is, aki a gyakorlati bírővizsgát a napokban fogja letenni. Valószínű kiegészítése esetén Peticában értékes erőt nyer a romániai futballbírói ksr.

— Ha Kolozsvárra jön, ne mulassza el felkeresni az Uj Kelet könyvosztályát.

Jól berendezett vidéki könyvnyomda eladó. Leveleket a kiadóba kérek.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Akedai Jicchok. A Hibima szinpadán szerdán este Goldfadennek egy kedves, igazi zsidó zenéjű operettje ment telt ház előtt. A darab bibliai előfoglásban dolgozza föl Izák feloldozásának mondáját. Ábrahámot, a kitartó, istenben bizakodó aggasztást Stramer játszotta nagyon jól és az erős jellemet kihangsúlyozóan. Rabinovitzé Issák szerepében, Weinbergné mint Sára volt kiváló. Rabinovitz csak az első felvonásban játszott. Lót szerepét adta sok plasticitással. Wieder Eleasárja és Waldberg Jismaelja nagyon élvezetek voltak, noha az utóbbi helyenként túlzásba ment mókásszámban. Az angyalt Blind Aranka személyesítette bájosan. A Hibima együttese nagyon készülődik a szombaton előadandó Gólem című operettre, amely az utóbbi évek legjobb zsidó szinpadai terméke. A darab a gólem-monda sok Prágában hoztatapadi valósággal és költészettel bővült. Cselekményben és fordulatokban gazdag meseje van és a gólem agyagos passzívítása egészen újzerű szinpadai hatásokat ébreszt. Már az első jelenet, egy istentisztelet a pogromban elesett két zsidóért dőnbenedessen szép és megható. A darabban a Höher rabbi Löw (Mohari) két fogadott pogrom árójának kedves és megdöbbentő tragikus forduló idillje vonul végig tele izgalmas szépségekkel. Nagyhatalú irodalmi színműre is készülődik Stramer társulata: Pinsky „Jenkel der Schmidt” című négyfelvonásosára. A darab a zsidó proletárelét egyik leg-sikerültebb rajza.

Egy szatmári hegedűművész nagy sikereit külföldön. Néhány évvel ezelőtt tűnt fel Budapesten a Zeneakadémián egy szatmári hegedűművész, Herman Mili. Hubay János legkedveltebb növendéke volt a budapesti hangversenyek nagy és megérdemelt sikereit hozta számára. Azóta Herman Mili egyike lett a külföld legjobbnévű hegedűseinek. Németországban, Hollandiában és Londonban a legjobb nevek közt emlegetik. Legutóbb Németalföld városában koncertezett a „Middelburgsche Courant” augusztus 22-iki száma többek közt ezt írja róla. „A fiatal hegedűművészünkkel válogatott műsora folyamán volt alkalom bemutatni, hogy milyen érett és sokoldalú a művészete. Az ilyen művészet már nem csupán reprodukáló, de alkotó is. Az ember érzi, hogy minden hang a lelkéből szól. A Bach-darabban, — amelyben pedig van valami hideg, étud-eszerű, — a Herman Mili hegedűjén életre keltek a hangok és meleg dallamokként gyöngyöztek elő az arcféltők. Még jobban elragadta a hallgatóvárat a romantikus zenével. Különösen a Lalo: Spanyol szimfónia Soherzadójá volt tökéletes. A esély zenéi bizonyára készakarva hagyta utoljára Herman Mili, — a Dvorák Tangweisenjét ragyogó kettősfogásával pompásan adta elő. Ebben a részében a programnak érte el az elragadtatás legmagasabb fokát és a közönség nem nyugodott, míg a művésznek Brahma: Magyar táncait ráadásul el nem játszotta.” Herman Mili, mint értsszűntünk, rövidesen Erdélyben is játszani fog, így pátriájában Szatmáron és Kolozsváron is. A szegény értő nagy lelkesedéssel várják.

Habima Zsidó Szinpad

Heti műsor

Szombat: Der Golem von Prag.

Vasárnap: Ugyanaz.

Hétfo: Ugyanaz.

Kedd: Der Kales Cholem.

Szerda: König Lear.

Csütörtök: David's Geige.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Jenkel der Schmidt von Pinsky.

Vasárnap: Ugyanaz.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Péntek: János vitéz. (Rendes helyarárral. Napi bérlet 86. sz. C.)

Szombat d. u. fél 4-kor: Sándor Mátyás. (Első és második rész együtt. Három óra előadás. Igen olcsó mozihelyárakkal.)

Szombat este 7-kor: Az éj királynője. (Operett-ujdonsg, először. Premier helyárakkal. Premier bérlet 14. sz.)

Szombat este fél 11-kor: A tyukketrec. (Ujdonsg, 3-adszor. Premier helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Kék mazur. (Operett-ujdonsg 18-adszor. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este 7-kor: Az éj királynője. (Operett-ujdonsg, 2-adszor. Premier helyárakkal. Bérletüznetben.)

Vasárnap este 10 órakor: Nincs elvámolni valója? (Premier helyárakkal.)

Hétfo: Az éj királynője. (Operett-ujdonsg, 3-adszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 87. sz. A.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei

Az Éj királynője. Az utolsó főpróbák folytak már teljes apparátussal az Éj királynőjéből, ebből a végtelenül mulatságos, patetikus zenéjű operettből, melynek szombaton este 7-kor lesz nagy érdeklődéssel várt premierje. A szereplők mindegyike nagy kedvvel és ambícióval készül hálás feladatára. Vasárnap este bérletüznetben ismétlik meg az Éj királynője előadását, hétfőn pedig rendes bérletfolyamban adják az újdonsgot. Szent Antal csodája és Crainquebille.

Folytak már a szinpadai próbák Imre Sándor rendezése mellett a Maeterlinck Szent Antal csodája és Anatole France Crainquebille c. műveiből, a melyeknek a jövő hét csütörtöki estéjén lesz a bemutató előadásuk. Ez lesz az irodalmi munkácsiklus második estéje.

Éjjeli előadás. Tristan Bernard pompás bohózata, a Tyukketrec szombaton éjjel fél tíz óra kezdettel harmadszor fog színrre kerülni, a főszerepekben Forgács Sándorral, Lengyel Vilmosmal, Baróti Erzsivel, Laockó Arankával, Tanai Terézszel, Fajk Rózszival, Izso Miklóssal, Mihályfiival. Vasárnap éjjel pedig 10 órai kezdettel a Nincs elvámolni valója? c. kacagató francia bohózat kerül színrre. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos az éjjeli előadásra szóló jegyeket előre megváltani.

MOZGÓK MŰSORA

Uránia mozgóban: Pénteken a bukaresti Apollo filmvállalat reprezentatív remeke. Tarzan bosszúja. Kalandos filmregény. Szombat, vasárnap az őszi évad egyik legnagyobb szenációja, A halál létrája. Kalandtörténet. Főszerepekben: az Albertini-csoport. A Dorian filmvállalat mesés látványossága.

Egyetem mozgóban: Péntek, szombat, vasárnap. Az óceán urai. modern kalóz-történet, a Dorian-filmvállalat mesés látványossága. A szenális Korda Sándor rendezésében.

Apollo mozgóban: Pénteken fut a nagy sikert aratott misztikus amerikai film: Hazug jóslat. Főszerepekben: A bájos miss Jewel Carmen és Harry Boots. Szombat, vasárnap Harry Higgs. a mesterdetektív kalandjaiból. Az aranyark. Vidám detektívkaland.

KÖZGAZDASÁG

Miért nem alakult meg a gazdasági tanács Kolozsváron

Nem hagyták még jóvá a kamarai választásokat

— Az Új Kelet tudósítójától —

Erdély közgazdasági életének beteges elváltozásait és zavarait úgy az érdekeltek, mint az illetékes tényezők már nem egy u'őa módon igyekeztek megszüntetni olyformán, hogy a nem ritkán ellentmondó intézkedések tömkelegében járva nagy-közönség informálására szakértőkből összeválogatott szervet létesítsenek, amely irányító tényezője legyen az erdélyi gazdasági életnek. Legutóbb a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara indított akcióit a gazdasági élet szanálására s elhatározta, hogy a saját hatáskörön belül gyárosok, kereskedők és kisiparosok és más vállalatok képviselőinek bevonásával gazdasági tanácsot alkít, amely a szükséges szakértelemmel megvédi az erdélyiek érdekeit és ubaigazításával egészséges mederbe terelje a gazdasági életet.

Az előkészítő munkálatok már hetekkel ezelőtt olyan stádiumban voltak, hogy a kamara, ha még nem is hivatalosan, külföte a gazdasági tanács alakuló gyűlésének idejét. Ugy a közönség, mint az érdekeltek körében a legteljesebb szimpátiával fogadták a tanács létesítésének híret és annál érthetőbb az a türelmetlenség, amelyet az okozott gazdasági körökben, hogy a gazdasági tanács még mindig nem alakult meg, holott a kérdés személyi és anyagi része is megoldást nyert már. Balázs Gyula iparkamarai titkár, aki a terv megpendítője volt, a következőket

mondotta a gazdasági tanács megalakulásának kéyszerű elhalasztásáról az Új Kelet munkatársának:

— A gazdasági tanácsot, amelyre égető szükség lenne, akár azonnal is fel lehetne állítani, de formai okok ezt lehetetlenné teszik, amíg a kamarának nincs vezetősége. Az utolsó kamarai választásokat ugyanis a kormány még nem hagyta jóvá, mert megfellebbezték és így a régi vezetőségnek már nem áll jogában a gazdasági tanácsot bevonni a kamarába, mint annak egyik független szervét, az új, de még nem erősített vezetőség pedig nem vállalja.

A kamarai titkár nyilatkozata hű képe azoknak a viszonyoknak, amelyek Erdély gazdasági szanálását lehetetlenné tessék. A gazdasági tanácsot nem lehet felállítani, mert a kamarának a vezetőséget sem erősítették meg még pozíciójában. Ez a láncolat az akadályban meg minden törékést a viszonyok javítására. A kamara többiben megürgette már a minisztériumnál, hogy hagyja jóvá a kamarai választásokat, de hiába, sőt Mazuchi iparügyi főfelügyelő is eredmény nélkül tért vissza most Bukarestből, ahol több fontos gazdasági kérdésen kívül a kamarai választások ügyében is tárgyalta a kereskedelemügyi minisztériummal.

(x) Zürichi devizazárlat nov. 9-én: Berlió 6-75, Prága 17 60, Budapest 22, Bukarest 3 45, Newyork — —.

Belföld

(x) Az „Argus” — németül is. Románia egyetlen közgazdasági napilapja, a Bukarestben megjelenő „Argus” november 7-ike ó a feloldalas német-nyelvi mellékletet is ad naponként. Nem lehet két éges, hogy a mindenkor jólbeszűrt és bőrtalmu szaklap olvasótáborára ezáltal a csatlótt területek lakossága körében is nagyobbodni fog, hogy a könnyebben hozzáférhető német nyelvű tájkozódjék az ipari és kereskedelmi érdeklő hivatalos közleményekről, rendeletekről és a gazdasági élet egyéb aktuális eseményeiről. Egy szám ára a német melléklettel együtt 2 lej.

(x) Versenydíjgyűlésok asptára. November 10-én a CFR. vezérigazgatósnál Bukarest, Calea Victoriei 124. alatt az Arad, Brassó, Kolozsvár, Kiskapus, Déva, Székelykocsárd, Nagyvárad, Segesvár, Nagyszeben, Marosvásárhely, Tovia, Torda, Alvinc, Szatmár, Nagykaroly, Temevár állomások hírlapárusási jogának bérbeadására; a székelyudvarhelyi államépítészeti hivatalnál több törvényhatósági uton lakó 5 hid javítási munkálataira, 30.598 lei; előírányzat és négy százalék bánatpénz mellett; a nagyváradai élelmezési tiszti iskolánál asztalok és szekrények szállítására; november 11-én a dévai városi tanácsnál a Fehér kereszt szálló- és étterem bérbeadására az 1923 január elsajétól számitott 10 évi időtartamra; az aradi államépítészeti hivatalnál az Arad-Soborsin-Dabra utvonat 29 180—29 520 sz. szakaszának javítási munkálataira, 99.000 lei előírányzat és négy százalék bánatpénz mellett; november 30-án a nagyváradai államépítészeti hivatalnál a gyapjár állami elemi iskola építési munkálataira 492 603 lei előírányzat és négy százalék bánatpénz mellett; december 5-én a h. dsereg bukaresti pyrotechnikai intézeténél külső bóró acélanyag szállítására; a bukaresti erdőgazdálkodásnál külső bóró erdők kitermelésére.

Külföld

(x) Kétszázmillióra emeli airtő-kéjét a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Budapestról jelentik: A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága közli, hogy a folyó hó 15-én egybshivandó rendkívüli közgyűlésen az airtőkének 150 millió koronáról 50.000 darab részvény kibocsátása által 200 millió koronára való felemelését fogja indítványozni, olyképen, hogy az új részvények teljesességükben a régi részvényeknek ajánlatainak fel. A kibocsátás időpontjának és az új részvények árának megállapítását az igazgatóságra bízzák.

(x) Csökkent a világ gabonatermése. Rómából távirtoztak: A nemzetközi gazdasági intézet a világ gabonapiacának helyzetével foglalkozva megállapítja, hogy az idei flagermés a tavalyihoz képest 17—35%-os délcit mutat fel.

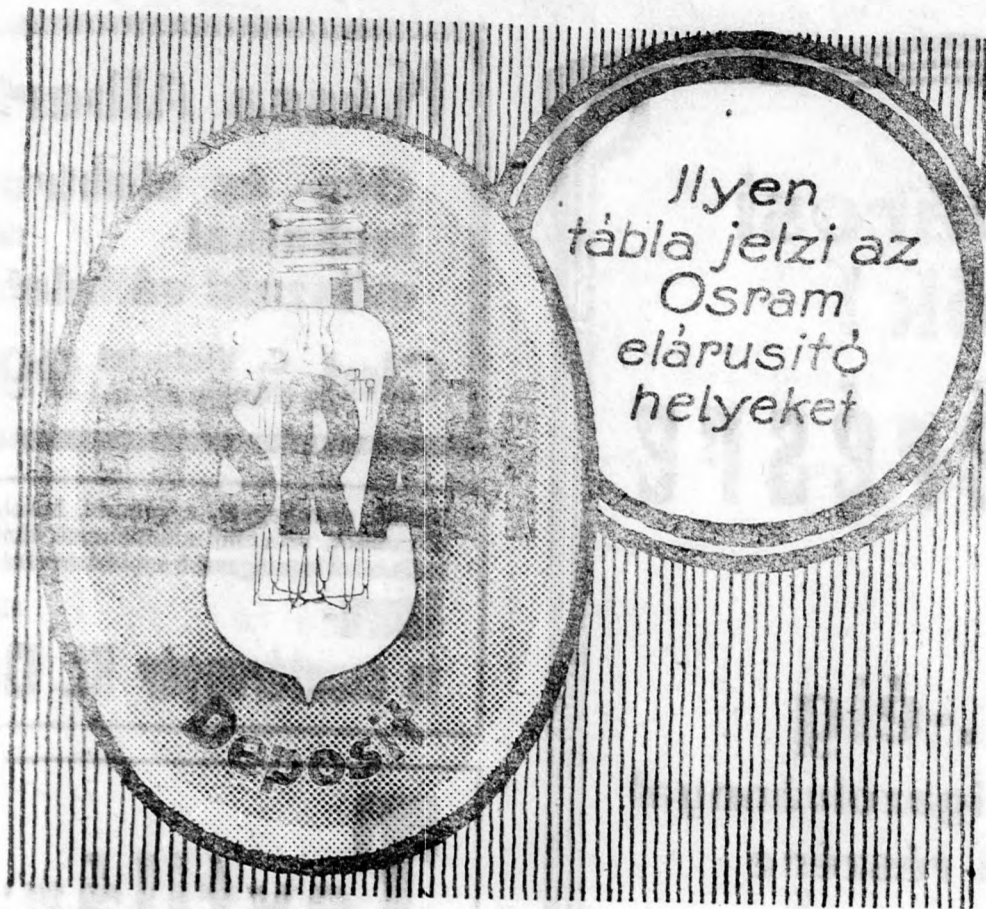
Felcior szerkesztő DR. MANTON ERNŐ
Hedő: ERDÉLYI nyomda és kiadóvállalat 3.7.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

	LEGELŐNYÖSEBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS		
	<p>Pággó és fűl-lámpák, lámpa és hő-égők, bédogmécsek, lámpatestek, Táblaüveg üemylenek,</p>	<p>ausländer Lajos Cluj-Kolozsvár P. M. Vitezzai 39. Telef. 954</p>	

Sport Áruház
Aradi híd és hídfejtőszékvár között
Cluj, Wesseléngi-utca 16.

!
Külföldi ruhák, sportruhák, hitelesített eredeti gyári árban kaphatók.

Megnyilt a Frenkel áruaktár str. Aprinjoavelor (v. Gufagyár-u.) 13. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Rittűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány. Tel. 401, 290

ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRU GYÁR
 CLUJ, Str. Xenophon (v. Szappan-u.)
 Telefon interurban 2-13.
 Sörgöncym: JUVAERE Cluj.

Ékszerárugyár és nagykereskedés.

Vesz:
 legmagasabb árban mindennemű arany és ezüstöt.

Gyárt és elad:
 mindennemű ékszerárúkat.

Vállal:
 mindennemű briliáns munkákat, javításokat és alakításokat.

Vésnöki műterem.
 Fogászati arany és forrasztó.
 Arany és ezüst hullalok és lemezek.

Csak viszonteladók részére!

Uj Kelet Könyvtálya
 Cluj, str. Baron L. Pop 10

Zsidótárgyu könyvek

- Agnon: És a meggörbödött ki-egyeneseedik 30.-
- Bernstein: A cionizmus 8.-
- Biró Lajos: A bazini zsidók 25.-
- " " A zsidók jövője 15.-
- M. Brod: A cionizmus harmadik korszaka 6.-
- Dosztojevszkij: A zsidókérdés 3.-
- Fényes Samu: Jidli első változása 33.-
- Frigyes: A zsidók természetrajza 20.-
- Gorelik: Cion és Golusz 8.-
- Gorion: József és testvérei 22.-
- Goldmann: A zsidó nemzet követelése 6.-

Kadima-könyvtár:

- 1. Sokolow: Uj zsidó. Füzeve 12.-
Köve 20.-
- 2-3. S. Alejchem: Leégett nemesek. Füzeve 18.-
Köve 26.-

Előkészületben:

- 4-5. Ujvári Péter: Csak a bunda. Füzeve 18.-
Köve 26.-
- Az öt szám előfizetési ára Füzeve 44.-
Köve 66.-

- Kiss József: Esteledik (versek kötve) 25.-
- Lichtheim: A zsidó Palesztina felépítése 6.-
- Nordau: Doktor Kohn 20.-
Mesék 20.-
- Patai: Sulamit 17.-
- Szabolcsi: A csillag fia 18.-
- Sombart: A zsidók jövője 10.-
- Paneth: Utazásom a Szentföldön 6.-

Kis Kadima-könyvek:

- 1. Giszkalay János: A titok 10.-
- 2. Kaczér Ilés: Gólem ember akar lenni 10.-
- 3. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben 10.-
- A három kötet együttes ára 25.-

- Zengő hárfá (kötve) 14.-
- Zsidó reneszánsz (kötve) 14.-

Egyéb könyvek:

- Averosenko: A tükör lelke 12.-
- Bródy Sándor: A szerelem élettana 50.-
- Cervantes: A felszarvazott aggastyán 8.-
- D'Annunzio: A gyönyör 30.-
- Daudet: Tartarin az Alpokon 25.-
- Ewers: India és Én 24.-
- Hatvany Lajos: Csendes napok 18.-
A vén koresmáros 10.-
- Heltai Jenő: Az asszony körül 12.-
- Lefeadis Hearn: Hindu legendák 10.-
- Jerome K. Jerome: Három ember egy csónakban 20.-
Egy naplopó tündészei 22.50
- Karinthy Frigyes: Vitéz László színhaza 14.-
- Kassák Lajos: Misilló királysága 20.-
- Karin Michaelis: Tul a testen 20.-
- Köszegi László: A műélvezés művészete 30.-
- Krudy: Nagy kópé 15.-
- H. Mann: Pippo Spang 8.-
- Murger: Diakorszag 25.-
- P. Loti: Joes testvérem 25.-
- Peladan: A mindenható arany 20.-
Egy az egygyel 24.-
- Perutz: 9 és 9 között 20.-
- Ch. L. Philippe: Bűbü 10.-
- Rosny: A rejtelmes erő 10.-
- Szép Ernő: Völégény 20.-
Világ (kötve) 20.-
Hetedikbe jártam 25.-
Két fölül angyal 10.-
- Szilágyi Géza: Vitustánc 16.-

Kaczér Ilés könyvei

- A vak ember tükre 20.-
- A fekete kakas 25.-
- Megjött a Messiás 16.-

Száz feletlen felüli megrendelésnél öt százalékos, kétszáz feletlen felüli megrendelésnél tíz százalékos engedmény.

KÖTÖTT KUHÁK, RABÁTOR
 4909-1

és mindenféle kötött árak készítésére megrendeléseket elfogad bármely színben a legujabb divat szerint

A KÖTŐ- ÉS SZÖVŐIPAR DEJ

MÁRTONFFY TESTVÉREK & Co.

világvárosi szőrmearuházban, CLUJ, Piata Unirii (Póter) 20. szám

Telefon: 10-25 Sörgöncym: Mártonffypelz

Állandóan raktáron dus választékban arórmekabátok, ezüst, valódi kék, polár, fehér és mindenféle színű alaskai ruhák.

Továbbá szőrmé-modellak, shálók, pelervinek stb., valamint feldolgozatlan szőrmék nagyban és kicsinyben.

Megrendelések pontosan és gyorsan esz. bízottatnak !!

Telefon interurban 200.

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, norinbergi- és játékáru nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK
 TARGU-MURES — MAROSVÁSÁRHELY

Eladás csak viszonteladóknak KARÁCSONYI DISZ- ES JÁTÉKÁRU ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN MÁR MEGÉRKEZETT

Perle Pamut a la DMC
 garantált szintartó MOST minden színben ÉRKEZETT

Galanterie és rövidárak !! állandóan raktáron !!

„PROGRESS“
 import cégnél Oradea-Mare

MEGNYILT Clujon a Bólyal-utóában MEGNYILT

Rosmann Mihály szősműhelye
 ahol minden a szakmába vágó munkát legujabb divat szerint pontosan eszközik

Engros eladás!

1342

Rövid, norinbergi, galanterie és papírárak külföldről raktárra érkeztek

Simplon-áruház

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. sz. Főpostával szemben.

Engros eladás!

Valutapiac november 9-én

TÖRZSOK	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Bukarest	57	56	1005	396	667	23.0	637	717	242	10250	132	16276	8250		
Bécs	509	195	890	50	678	2150	625	724							
Prága		34	185	570	12775	44	126	138	50		19	3130			
Berlin		297		555	1680	335	1235	370	405			9150	3560		
Zürich		1760	650	3445		2445	73	2250	23.0		350	548			
Paris															
Budapest	16	80	32	162	468	04	338		11300		1760	1550	2532	937	680

ruház
 utca 16.

magasabb
 Vasuti vágány
 Tel. 401, 290

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja száznál 1 le. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 le. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szóból — 10 le. Jelzés hirdetésre semmilyen felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok betűi hirdetésekéül a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 le 50 ban bélyegköltésig fizetendő.

Hét évi irodai gyakorlatl rendelkező intelligens hivatalnokos perfect deviza levelező, perfect román, magyar és német gépirónó bankban vagy kereskedelmi vállalatnál állást keres. Leveleket »Megbízható« jellegre a kiadóba.

Kiadó raktárhelyiség. A Plata Unirii kiadó egy azonnal el foglálható mintegy 120 négyzetméter területű száraz pinchhelyiség. Értekezhetni a Kereskedelmi Hitelintézet Rt.-nál Cluj, Plata Unirii 20, emelet. Ugyanott eladó egy teljesen új »National« pénztár. 5049

Kereskedelmi érettséghez juttatók középiskolát végzettek. Előkészítés 3500 lei siker esetén fizetve. Teljes című leveleket »Tanár« jellegre. 5023

Kővári

manikűr és tyukszemvágó szalon

Főter és Mester-u. s a r o k

Pályázat

A simleul-silvaniet (szállgysomlyó) orth. izr. hitközség ezennel pályázatot hirdet egy metszői állásra, ki egyuttal elsőrangú előimádkozó is legyen. Pályázótól megkívánatik, hogy 3 elismert orth. rabbiktól legyen a képesítése. Fizetés és állásfoglalási idő megegyezés szerint. Pályázók ajánlataikat fizetési igényükkel, családtagjainak száma és kormegjelölésével, valamint ילדיהם-jok másolatával alantírhoz mltőbb küldjék be. Próba előimádkozásra és költségmegtérítésre csak a meghívottak tarthatnak igényt.
Simleul-Silvaniet la 29 X. 922.

Csengeri Mihály hitk. elnök.

5017

Megnyilt! Megnyilt!

Parkettánc

Derős hangulat minden este a **Dacia-Barban**

Cluj-Kolozsvár legdisztingváltabb szórakozóhelye. Változatos műsor. Kifűnő baritánok. 4175-1

Mindenemű bádogos és vízvezeték szerelő munkákat legolcsóiban ugyhelyben, mint vidéken vállal 1298

Frisch Samu

Cluj, Cal. Motilor (v. Moarostor-u.) 143.

Zsák HAVAS DEZSO
Timisoara
Zsineg
Ponyva

LANCZET M. FIAI
FÜSZER, VAS, RÓVIDÁRU

Bejegyzéscím: LANCZET
Telefon interurban 511

LANG & COMP.

termény, liszt, gabona, új és használt zsákok vétele és eladása. Zsák kölcsönzés
Tg.-Mures Marosvásárhely. Telefon 289

Állami és városi tisztviselők!
Felsőbb kérésre

Nov. 15.-éig

bezárólag arcképes igazolvánnyal ellátott tisztviselők részére

Dick Jakob és Fia cég

nagy alkalmi vásárt rendez

- 5000 m. Gyermekflanel . 13.50
- 3000 m. Karton 17.50
- 3000 m. Barchett 19.50
- 3000 m. Kelengye vászon 26.50
- 2000 m. Pepita szövet . . 33.—
- 3000 m. Gyapjuszövet 140 89.—
- 1500 m. Csikos nadrágszövet 125.—
- 3000 pár Téli női harisnya 15.50
- 2000 pár Téli térfi harisnya 15.50
- 4000 pár Téli női keztyü . 21.50
- 4000 drb. Gyermek trikó . 19.50
- 3000 drb. Férfi trikóing . 59.50
- 3000 drb. Férfi trikónadrág 59.50
- 3000 drb. Női trikó . . . 59.50
- 1000 drb. Női és férfi szvetter 129.—
- 600 drb. Női szvetter-kabát 179.—
- 2000 drb. Divat vállkendő 109.—
- 2000 drb. Női sifon ing . 79.50
- 1000 drb. Férfi zephiring . 98.50
- 1000 drb. Férfi tenniszring 98.50

Elárusítás d. e. 9-12, d. u. 3-5-ig

Kássa Albert

Gép- és elektro-technikai 1286
műszaki vállalata

Cluj, C. Victoriei 99.

Garant, szaruhegyet, agancsot, busolást és csontot, valamint mindenemű tűr-lyadékok legmagasabb napi árban vásárol

Szaru- 1310
és csontárnyag Rt. Cluj

Textiláru

legolcsóbb beszerzési forrása

Klein Sámuel és Fivére
kézműves nagykereskedőknel

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

GANZ

vilamosági részvevőársaság igazgatóság :
Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota)

Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, Iv-ámpa szennepáncák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1300

Zsák, Ponyva

Vétel 1424 Eladás

Kölesönintézet

Javitóműhely

Saját cégjelzésű berendezéssel.

Albala Izsó

Timisoara—Temesvár,

II Piata Traian (Kossuth-tér) 2. Sür-gönycim: Albala, Timisoara-Fabrica.

Interurban telefon: 60 sz.

Gyári telefon 596 Üzleti telefon 515 Interurbantelefon 596

LEBEDA S. A.

Első romániai villanergőre berendezett ágyműgyár.

Készítünk: Paplancokat, vatta, gyapju és pihetőlelkekkel a legolcsóbb kivitelű a legfinomabb kivitelű, továbbá matracokat, párnákat és mindenemű ágyműket. **Vállalunk:** kórházi, közintézeti, valamint szállodai felszerelések szállítását, továbbá mindenemű átalakításokat. Villanergőre berendezett tollfosztó gépünkön bármily mennyiségű tollfosztást, tisztítást. **Veszünk:** minden mennyiségben lészört, disznósört, kecskesört, gyapjut és tollat. Miniat ár megjelöléssel (ab cluji állomás) kérünk küldeni. **Évadunk:** mindenemű tisztított és szortirozott tollt. seegras, afric (tengeri fü), gyapjut (fésülve) nagyban és kicsinyben.

Eredeti gyári árak

Gyár: Cluj Kolozvár, strada Jaelor (v. Nagyszamos u.) 14.

Üzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth La es uic.) 10. Telefon 515